

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1938 kl. 5 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion angående utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 1, har herr *Nylander* hemställt, att riksdagen måtte i anslutning till i motionen närmare angivna synpunkter i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsam allsidig utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter i syfte att fastare knyta banden mellan dem och hemlandet samt att Kungl. Maj:t med ledning av utredningen måtte framlägga förslag till riksdagen. *Motionen.*

Utskottet skall härnedan till en början lämna en kortfattad redogörelse för motionens innehåll och däri angivna önskemål.

Motionen tager av angivna skäl i första hand sikte på de svenskar, som av olika grunder och för olika uppgifter vistas i utlandet och som icke blivit annat lands medborgare. Antalet av dessa uppskattas till 150 000—200 000, varav över 100 000 i främmande världsdelar och resten i Europa. I Sverige födda, men i utlandet bosatta svenskar motsvara omkring 12 procent av vårt lands folkmängd. Vår numera betydande export står i stor tack-samhetsskuld till utlandssvenskarna, och avsevärda kapital hemsändas årligen till släktingar eller medföras mången gång av hemvändande. Den numera allt starkare betonade nationalismen i många länder ger anledning till en mera bekymmersam och ömtålig ställning för utlandssvenskarna, varför möjligheten till återvändande eller åtminstone starkare stöd från hemlandet, såsom det numera ofta gives från andra länders sida, aktualiserats. Det med motionen avsedda spörsmålet ingriper emellertid på många skilda områden och är för sin lösning beroende av överväganden och faktorer, vilka en enskild motionär ej kunde helt överblicka men som genom en allsidig undersökning borde utredas i och för lämpliga åtgärders vidtagande.

Motionären har emellertid närmare angivit följande uppslag i dylikt syfte. 1) De utlandssvenskar, som alltfort vilja vara svenska undersåtar, registreras på lämpligt sätt samt erhålla efter ett slags mantalsskrivning genom konsulat o. s. v. ett certifikat. 2) För sådana svenskar upprättas ett centralorgan (hos socialstyrelsen eller utrikesdepartementet). 3) Rätt för registrerade svenskar till deltagande i val till riksdagens andra kammare men ej i kommunala val. 4) Utlandssvenskarna borde hava rätt att få del av och deltaga i kostnaderna för sociala välfärdsanordningar (såsom folkpension); ekono-

miskt stöd bör ges åt utlandssvenska understödsföreningar. 5) Av en mindre registreringsavgift, lagd på utlandssvenskarna, skulle en lämplig del överföras till en fond för hjälp åt behövande svenskar i utlandet och behövande hemvändande svenskar. 6) Rätt för utlandssvenskar till samma befogenheter, som i aktiebolagslagen förbehållas i Sverige bosatta personer (rätt att sitta i aktiebolags styrelse o. s. v.). 7) Underlättande för utlandssvenska barn att erhålla undervisning i hemlandet samt att i görligaste mån vinna likställighet i fråga om tillträde till utbildningsanstalter. 8) Inrättande av en kortvågsradiostation för nyhetsförmedling jämväl till transoceana länder. — Slutligen framhålles vikten av att koordinera befintliga organisationer, statliga och enskilda, kyrkliga och andra, det föreslagna centralorganet i Sverige och utländska lokala organ i motionens syfte.

Yttranden. Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden från socialstyrelsen och statistiska centralbyrån, varjämte utskottet efter anmodan mottagit yttranden från Institutet för svensk utlandstjänst, Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet, Svenska handelskammaren i Storbritannien och Irland samt Sällskapet B. V. i London, Svenska handelskammaren i Riga och Svenska sällskapet därstädes, Svenska beskickningen i Helsingfors, Pastorsämbetet i svenska Olaus Petriförsamlingen därstädes samt Svenska koloniens i Finland centralkommitté. Socialstyrelsens, statistiska centralbyråns. Institutets för svensk utlandstjänst, Svenska sällskapet i Riga samt Svenska Olaus Petriförsamlingens i Helsingfors yttranden återfinnas såsom bilagor till detta utlåtande (Bil. A—E). Svenska beskickningen i Helsingfors, Svenska handelskammaren i London, Sällskapet B. V. i London, Svenska koloniens i Finland centralkommitté och Handelskammaren i Riga tillstyrka bifall till motionen, den sistnämnda under framhållande särskilt av angelägenheten att registrering införes och rätt till deltagande i riksdagsval medges och Svenska Handelskammaren i London under påpekande särskilt av angelägenheten att aktiebolagslagens restriktioner gentemot utlandssvenskar slopas. Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet inskränker sig till att, under erinran om sitt intresse för spörsmålet sedan några tiotal år tillbaka, i allmänna ordalag biträda motionärens krav på allsidig utredning genom statens ingripande. Slutligen har utskottet tagit del av muntligt framförda synpunkter från representant för den svenska kolonien i Paris.

Utskottet. För egen del får utskottet anföra följande.

I likhet med motionären finner utskottet det med motionen avsedda spörsmålet vara värt synnerligt beaktande. Utan tvivel har vårt land under gångna år haft en avsevärd nytta i skilda former av de svenskar, som i främmande land etablerat sig, vare sig i syfte att där finna utkomst och varaktig bostad med uppgivande av sin gamla nationalitet, eller ock, och ej minst, som representanter för svenskt näringsliv. Vid många tillfällen under senare år

har omvitnats, hurusom det svenska bofasta befolkningselementet i främmande land representerat en av de bästa och samhällsdugligaste beståndsdelarna av befolkningen därstädes. Det är också bekant, att de nationalistiska strömningar inom kultur och politik, vilka efter världskriget med varje år i många länder blivit allt starkare, ökat vanskligheterna för svenskarna i utlandet att behålla sin egenart och en intimare kontakt med hemlandet.

Vid ett närmare skärskådande av problemet kunna ett flertal grupper av utlandssvenskar särskiljas. De emigranter, vilka redan sökt och vunnit medborgarrätt i främmande land, kunna i nu förevarande sammanhang näppe-ligen komma i fråga. Sådana svenskar, vilka antingen etablerat sig på lång sikt i utlandet eller endast uppehålla sig där för en begränsad tid, exempelvis för utförande av industriella anläggningar eller som representanter för svensk export, äro närmast till att omfattas av eventuella stöd- och hjälpåtgärder. Men dit böra även hänföras änkor och barn, vilka genom mannens resp. faderns svenska medborgarskap blivit svenskar. Det torde vara för Sverige en hederssak att sörja jämväl för denna grupp av utlandssvenskar.

Utskottet vill härnedan särskilt understryka ett par av motionären framförda synpunkter, vilka synas förtjäna särskilt beaktande.

För den svenska utlandsungdomen böra beredas ökade tillfällen till svensk uppfostran, såväl genom skolor och kurser utomlands som ock i synnerhet genom billigare resor till och uppehåll i Sverige. Mindre rigorösa fordringar för inträde i högre utbildningsanstalter utgöra ett nödvändigt komplement härtill. I underlättad tillgång till svensk uppfostran ser utskottet ett av de starkast verkande medlen att nå motionärens syfte. De åtgärder, som i detta avseende redan vidtagits av vissa sammanslutningar, äro erkännansvärda men kunna ej ensamt räcka till för att motsvara det verkliga behovet. Men ej blott ungdomens orientering mot Sverige bör underlättas. Även i de fall, då äldre personer vilja återinflytta till hemlandet för att där tillbringa sin ålderdom, böra lättnader så långt sig göra låter vidtagas för att bidra till en sådan immigration, vilken av nyssnämnda orsaker på senare tid ofta synts utlandssvenskarna mera lockande och naturlig än tillförne.

I den omfattning, som är praktiskt genomförbar, böra svenska medborgare i utlandet göras delaktiga av vårt lands högt utvecklade sociala välfärdsinstitutioner. Anslutning till folkpensionering o. dyl. bör sålunda underlättas och så långt sig göra låter frigöras från beroende av mantalsskrivning och vistelse i Sverige. Skälig hänsyn till eventuella svårigheter av valutateknisk art att fullgöra avgiftsplikt bör ock tagas.

Med motionären är utskottet även ense däruti, att bestående skillnader mellan hemmavarande och utlandssvenskar i vissa ekonomiska hänseenden såvitt möjligt böra utjämnas.

Såsom ett viktigt led i organisationen har förutsatts en genom central

myndighet i Sverige och med hjälp av svenska utlandsförsamlingar, beskickningar, konsulat, handelskammare o. s. v. anordnad registrering av med mantalsskrivning jämförlig art ävensom ett tämligen vittgående samarbete mellan dessa olika institutioner. Detta organisationsspörsmål lär komma att erbjuda åtskilliga svårigheter, ej minst från synpunkten av vår nuvarande folkböckföringslagstiftning, som i vissa avseenden måste modifieras. En allsidig utredning torde dock helt visst finna utvägar till en bättre sakernas ordning.

Utskottet, som livligt behjärtar motionens syftemål och finner av motionären angivna exempel på nödiga reformer svara mot ett verkligt behov, ansluter sig helt till motionens krav på en utredning i hela dess vidd av frågan om utlandssvenskarnas fästare sammanknyttande kulturellt och ekonomiskt med moderlandet och hemställer därför,

att andra kammaren måtte för sin del besluta, att från riksdagen en skrivelse avlåtes till Kungl. Maj:t med begäran om skyndsamt allsidig utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter i syfte att fastare knyta banden mellan dem och hemlandet samt att Kungl. Maj:t med ledning av utredningen måtte framlägga förslag till riksdagen.

Stockholm den 6 mars 1938.

På utskottets vägnar:

OTTO WALLÉN.

Närvarande: herrar *Wallén, Silfwerbrand, Ekdahl, Nilsson* i Landskrona, *Karlsson* i Grängesberg, *Magnusson* i Tumbult, *Andersson* i Mölndal, *Ericsson* i Kinna, *Petersson* i Norregård och *Ohlsson* i Kastlösa.

*Bilaga A.**Till Riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.*

Genom beslut den 4 februari 1938 har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att till riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott avgiva yttrande över en av herr Nylander i kammaren väckt motion, nr 1, angående utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter. Med anledning härav får styrelsen anföra följande:

Den tid torde nu vara förbi, då emigranten i vida kretsar inom vårt land sågs med oblida ögon och nära nog betraktades såsom en fanflykting. Allmänt har man numera insett, att gångna tiders massemigration hade sina naturliga — om ock delvis beklagliga — orsaker och man har fått en mera levande känsla för, att utlandssvenskarna i allmänhet bidra till att i utlandet göra vårt land aktat och på ett förtjänstfullt sätt direkt eller indirekt företräda våra intressen.

En ökat positiv inställning mot våra landsmän i utlandet är väl på sin plats och strävanden i sådan riktning böra hälsas som tillfredsställelse och förtjäna statens intresse och omvårdnad. Socialstyrelsen vill därför utan att därvid ingå i några detaljbedömanden ge sitt stöd åt den andemening, i vilken remitterade motionen bottnar, och förorda en utredning i det vittomfattande ämnet.

Vid överbägandet av åtgärder till stärkande av banden mellan utlandssvenskarna och hemlandet bör beaktas, att dessa utomlands boende svenskar i skilda avseenden icke bilda någon enhetlig grupp. Bland dem återfinnas å ena sidan personer, som på stadigvarande sätt bosatt sig i utlandet, och å den andra affärsmän, ingenjörer och fackarbetare med flera, vilka för kanske långfristiga men dock temporära arbetsuppgifter vistas utomlands och förr eller senare återvända till hemlandet. Vidare har man att räkna med sådana olikartade kategorier som å ena sidan personer, som brutit mark och grundat ett eget jordbruk i främmande land och å den andra — närmast i våra nordiska grannländer — vanliga lönearbetare, som där rent tillfälligt söka sig utkomst. Bland utlandssvenskarna finnas åtskilliga, som ingått äktenskap med utländska medborgare och på grund härav i högre grad än andra slagit rot i invandringslandet. Även i andra avseenden föreligga stora skiljaktigheter av påtaglig men icke så lätt definierbar karaktär. Det torde härvidlag vara nog att rikta blicken mot våra landsmän i Förenta Staternas svenskbygder och svenskarna i våra nordiska grannländer och jämföra deras ställning i olika avseenden.

Familjeförhållanden eller omsorgen om en säkrare ställning i ekonomiskt avseende och även andra omständigheter göra det ofta naturligt, att en utlandssvensk, som fortfarande fullt ut känner samhörigheten med det gamla hemlandet, förvärvar utländskt medborgarskap. Det må ock erinras om det förhållandet, att i flertalet andra länder — liksom i vårt — opinionen fördrar, att en utlänning, som stadigvarande vistas i landet, har att återgälda landets gästfrihet genom att i skilda avseenden anpassa sig efter dess förhållanden. Detta medför i sin tur, att medan man icke behöver ha några betänkligheter mot åtgärder, som syfta till »bevarandet av svenskheten i utlandet» — alla nationer torde finna det naturligt om immigranter upprätthålla förbindelser av ideell natur med det gamla hemlandet — måste man

iakttaga försiktighet i avseende på sådana åtgärder, vilka åsyfta eller kunna tolkas såsom åsyftande att avhålla emigranter från att fullt ut inpassa sig i invandringslandet.

Vad angår de skilda frågorna, som beröras i motionen, har styrelsen i förvarande sammanhang ej varit i tillfälle att ingå i någon närmare prövning; därtill tarvas ingående undersökningar och överväganden.

Emellertid må understrykas önskvärdheten av, att åt utlandssvenska barn, som icke äga medborgarskap i annat land, i största möjliga utsträckning beredes tillfälle att besöka svenska skolor eller att under ferier få vistas här. I denna del föreligger utan tvivel ett värdefullt uppslag, förtjänt att omsättas i praktiska anordningar.

Särskilt för de svenskar, som endast temporärt sökt sin utkomst i utlandet eller i utbildningssyfte eller å tjänstens vägnar begivit sig ut i världen, torde det vara av betydelse, att rätten till folkpension icke äventyras. Sådana svenska medborgare böra beredas möjlighet att erlægga pensionsavgiften och på så sätt försäkra sig om att folkpensionen kommer att i sinom tid utgå till dem, som om de hela tiden varit bosatta i hemlandet.

I samband med en diskussion om åtgärder för att bringa nödlidande svenskar i utlandet hjälp har motionären vidrört frågan om stöd åt vissa föreningar av utlandssvenskar. I denna fråga må bringas i erinran de synpunkter, styrelsen i ämnet anfört i ett den 14 januari 1928 avgivet betänkande med förslag till vissa åtgärder beträffande emigrationen (St. off. utr. 1928/8), samt ytterligare framhållas, att även smärre bidrag av statsmedel till sådana föreningar skulle kunna få stor betydelse såsom direkta bevis på uppskattning från svenska folkets sida av utlandssvenskarnas insatser till vårt lands fromma. Understrykas må, att åtgärder i denna riktning skulle vara ägnade att hålla de svenska elementen å utländsk botten kvar i den samhörighet, som det svenska ursprunget utgör, oavsett om de olika föreningsmedlemmarna bibehållit sitt svenska medborgarskap eller ej.

Det må i sammanhanget framhållas, att varje överenskommelse med utländsk makt om att i avseende på socialvård och dylikt tillerkänna det andra landets medborgare samma förmåner som det egna landets, torde vara ägnad att verka i motionens syfte.

Vad angår frågan om utlandssvenskarnas politiska rättigheter i hemlandet ligger i öppen dag, att en lösning av ett sådant spörsmål i eminent grad påkallar utredning. Det lär dock utan vidare stå klart, att svenskar, som sökt och erhållit medborgarskap i annat land, icke kunna göra anspråk på att få utöva medborgerliga rättigheter jämväl i sitt forna hemland. I andra fall kunna gränslinjerna vara svåra att uppdraga. Det kan emellertid ej fördöljas, att i sådant fall, där en svensk i Sveriges intresse temporärt bosätter sig i utlandet men fortfarande helt känner och betraktar sig som svensk och har för avsikt att återvända till hemlandet, omöjligheten att på utländsk mark utöva sina politiska rättigheter i hemlandet kan uppfattas såsom en kännbar ideell förlust. För honom framstår lätt nu rådande ordning såsom ett uttryck för en underskattning av hans värde som svensk medborgare, vilken icke väl stämmer överens med att han känner sig företräda svenska strävanden. Utan att kunna närmare ingå i den komplicerade frågan — spörsmålet rör, såsom också i motionen omnämnes, bland annat även problem om hemortsrätt och kommunal rösträtt — skulle styrelsen dock finna det önskvärt, att en formel kunde utfinnas och anordningar träffas, som medgäve bevarande av politiska rättigheter åt utlandssvenskar i de fall, där förlusten av dessa rättigheter eljest ur ideell synpunkt skulle förnimmas såsom smärtsam.

I fråga om registrering av utlandssvenskarna må påpekas det förhållandet, att i utlandet födda svenska medborgare gå förlustiga detta sitt medborgarskap vid uppnådda tjugotvå års ålder, såframt ej Kungl. Maj:t dessförinnan, på därom gjord ansökan, medgiver, att medborgarskapet ändock må bibehållas. Synbarligen vore det av stor betydelse, om svenska utlandsmyndigheter kunde nå sådana svenskar i åldern mellan tjugoeft och tjugotvå år med meddelande om sagda förhållande.

Många svenskar — framförallt ett stort antal i våra grannländer — befinna sig i en sådan ekonomisk situation, att även en obetydlig registreringsavgift skulle kännas betungande. Också ur ideell synpunkt kan tvekan råda om lämpligheten av sådan avgift.

Stockholm den 15 mars 1938.

SIGFRID HANSSON.

Kurt Bergström.

Bilaga B.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Sedan Kungl. Maj:t den 4 nästlidne februari anbefallt statistiska centralbyrån att senast den 15 mars 1938 till utskottet avgiva yttrande över en inom andra kammaren väckt motion, nr 1, angående utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter, får centralbyrån från de synpunkter, som ämbetsverket närmast har att företräda, anföra följande.

För att erhålla kännedom om antalet svenskfödda personer eller svenska medborgare, som mera stadigvarande uppehålla sig i utlandet, äro vi liksom flertalet andra länder beträffande motsvarande uppgifter hänvisade till vad som härom kan inhämtas ur officiella publikationer eller annat källmaterial tillhörande vederbörande främmande länder. Förhållandet i fråga sammanhänger med svårigheten att beträffande dessa till utlandet avflyttade personer i hemlandet anordna en fortlöpande registrering, som tillfredsställer rimliga anspråk på fullständighet och tillförlitlighet.

Det må erinras om att den som från Sverige ämnar avflytta till utlandet har att i enlighet med bestämmelserna i 33 § i gällande kyrkobokföringsförordning uttaga flyttningsbetyg. Såsom utflyttningsdag antecknas den dag, då flyttningsbetyget utfärdats, och därmed upphör, om flyttningen sedermera verkställs, vederbörande att kvarstå såsom kyrkobokförd inom landet. Över dessa flyttningar erhåller statistiska centralbyrån årligen från pastorsämbetena individuella uppgifter, som upptaga de utflyttades namn, födelsedata, yrke m. m., vilka uppgifter ligga till grund för den statistik över utvandringen, ämbetsverket för varje år har att offentliggöra. På motsvarande sätt erhållas uppgifter om de från utlandet inflyttade. De utflyttade, inräknat såväl svenska som utländska medborgare, ha under senare tid utgjort c:a 2 400 årligen och understiga numera väsentligt de inflyttades antal.

Vid sidan av dessa flyttningar till utlandet, där kyrkobokföringsförordningens föreskrifter om uttagande av flyttningsbetyg efterföljas, förekomma även flyttningar, där reglerna härutinnan icke bliva iakttagna. Det är dessa personer, om vilka tillförlitlig upplysning erhållits, att de utan uttagande av flyttningsbetyg bosatt sig å utrikes ort, som, såsom motionären anmärker, överföras från församlingsboken till den s. k. boken över obefintliga, och deras överförande till sistnämnda bok beror uteslutande på att gällande flyttningsregler icke blivit av dessa personer iakttagna. Euligt de anteckningar, som i samband med 1930 års folkräkning gjordes av pastorsämbetena rörande de obefintligras förmodade vistelseort, skulle c:a 26 500 »obefintliga» befinna sig i utlandet, men siffran måste betecknas såsom ganska osäker. Det må framhållas, att de obefintliga icke ingå i den officiella folkmängden.

Vidare må omnämnas, att bland i församlingsbokens kol. 14 upptagna s. k. »frånvarande» personer ingå även en del, som befinna sig i utlandet, men dessa kvarstå såsom bokförda i församlingsboken. Vid 1930 års slut uppgick deras antal till c:a 3 800.

Större delen av dessa tre kategorier till utlandet avflyttade personer utgöres av i Sverige födda personer. Många av dessa förvärva sedermera medborgarskap i det främmande landet, medan andra kvarstå såsom svenska medborgare, och det synes närmast vara dessa senare, som beröras av motionärens framställning. Bland svenska medborgare i utlandet ingå emellertid även en del icke svenskfödda personer.

Motionären ifrågasätter, att beträffande dessa utlandssvenskar en mantalsskrivning skulle komma till stånd, vilken skulle ske genom våra legationer och konsulat vid tidpunkten för samma förrättning i Sverige. Vederbörande utlandssvensk skulle efter mantalsskrivningen emot erläggande av en mindre stämpelskatt eller registreringsavgift erhålla ett certifikat, som gäve honom en särskild rättställning som utlandssvensk. Han skulle, så länge han begärt och utlöst dylikt certifikat, kvarstå på särskilt sätt bokförd i avflyttningssamfundens församlingsbok.

Statistiska centralbyrån finner motionärens tanke beaktansvärd, och därest den kunde förverkligas, vara till stor fördel såväl ur allmän folkbokföringssynpunkt som ur statistisk synpunkt. Man kan emellertid hysa berättigade tvivel om möjligheten att vid en dylik mantalsskrivning erhålla fullständiga och tillförlitliga uppgifter. Särskilt torde det vara att förvänta, att de som avflyttat utan uttagande av flyttningsbetyg komma att i stor utsträckning undandra sig denna registrering utomlands.

I övrigt tillåter sig centralbyrån i detta ärende erinra om, att vårt land med ett flertal främmande länder avslutat konventioner, som bygga på reciprocitetsprincipen och möjliggöra att bland svenska undersåtar i utlandet inträffade födelser, vigslar och dödsfall bliva i viss utsträckning registrerade i våra kyrkoböcker. Förmedlande organ äro härvid såsom regel de svenska beskickningarna och konsulaten, vilka översända uppgifterna till utrikesdepartementet, varifrån de överlämnas till statistiska centralbyrån, som har att tillställa pastorsämbetena desamma för vederbörlig anteckning i kyrkoböckerna. Motsvarande anordningar äro träffade beträffande utländska undersåtar i Sverige, i vilket avseende kyrkobokföringsförordningens 43 § stadgar, att pastorsämbetena skola insända vederbörande intyg till statistiska centralbyrån. Centralbyrån översänder dessa till resp. utländska makters konsulat i Stockholm eller, om sådana icke finnas, till utrikesdepartementet, genom vars förmedling uppgifterna vidarebefordras till bestämmelseorterna.

Rörande utlandssvenskarnas antagliga numerär ha av motionären vissa beräkningar blivit gjorda. Till komplettering av dessa har centralbyrån ur olika källor sökt sammanställa några uppgifter angående svenska undersåtar i utlandet, varvid redogörelseären valts så, att de i möjligaste mån icke ligga alltför avlägset från varandra.

<i>Europeiska länder.</i>	<i>År</i>	<i>Antal</i>	<i>Övriga länder.</i>	<i>År</i>	<i>Antal</i>
Norge.....	1930	¹ 20 233	Egypten.....	1927	523
Danmark	1930	11 133	Sydafrika	1926	502
Finland	1930	4 865	Kina	1922	350
Tyskland	1933	3 284	Japan	1935	106
Nederländerna	1930	426	Australien	1933	1 370
Belgien	1930	618	Nya Zeeland.....	1921	341
England m. Wales	1931	² 3 175	Kanada	1931	14 324
Skottland	1931	² 214	Förenta Stat.	1930	³ 93 682
Frankrike	1931	2 531	Mexiko	1930	271
Schweiz	1930	347	Brasilien	1920	1 278
Österrike	1934	146	Argentina	1914	1 303
Tjeckoslovakien	1930	100	Chile	1930	181
Spanien	1930	370			
Italien	1931	204	Summa övr. länder		114 231
Ryssland	1926	326			
Summa europeiska länder		47 972	Samtliga		162 203

¹ 22 718 om statslösa, födda i Sverige eller av svenska föräldrar, medräknas. — ² Endast sådana svenska undersåtar, som äro födda i Sverige. — ³ I Sverige födda icke-amerikanska undersåtar, som ej uttagit »första papperet». 50 886 i Sverige födda hade uttagit »första papperet».

För att lämna en ungefärlig uppfattning om utlandssvenskarnas antal ha summasiffror angivits, ehuru redogörelseåret icke alltid är detsamma. Siffrorna överensstämma rätt väl med motionärens uppskattningar i dessa avseenden. Såsom ett mått på utlandssvenskarnas nuvarande numerär torde siffrorna få anses vara väl höga ur synpunkten, att under senare tid immigrationen överstigit emigrationen, men å andra sidan är även att taga hänsyn till att uppgifter icke kunna erhållas för samtliga främmande länder.

Stockholm den 12 mars 1938.

ERNST HÖIJER.

Ivar Uhnbon.

Bilaga C.

Till Riksdagens Andra kammars femte tillfälliga utskott.

Institutet för svensk utlandstjänst, som beretts tillfälle att yttra sig över den av herr Nylander i andra kammaren väckta motionen nr 1 angående utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter, får härmed anföra följande.

Begreppet utlandssvenskar innefattar dels sådana svenska medborgare, som emigrerat för att i främmande land söka skaffa sig en varaktig bärning och en tryggare ställning än som ansetts vara möjligt att ernå i hemlandet, dels

svenska män och kvinnor, vilka begivit sig till utlandet i syfte att utbilda sig, praktisera något yrke eller verka i svenska firmors tjänst på den utländska arbetsmarknaden. Hos den förstnämnda kategorien borde visserligen samhörigheten med hemlandet och kärleken till fosterjorden fortleva länge, men att försöka fördröja eller förhindra dessa svenskers naturalisering kan väl varken anses vara önskvärt eller möjligt. Helt annorlunda ställer det sig beträffande de svenskar, som uppehålla sig i utlandet såsom det svenska näringslivets förkämpar — affärsmän, ingenjörer, arbetare etc. — eller på annat sätt försöka främja svenska intressen, svensk odling och svensk kultur. Dessa utlandssvenskar göra sig i allmänhet förtjänta av hemlandets omtanke. De kunna ofta råka i en sådan belägenhet, att de känna ett starkt behov av uppmuntran och stöd hemifrån.

Institutet för svensk utlandstjänst har haft rikliga tillfällen att konstatera detta. Institutet har efter råd och lägenhet försökt bistå dels i utlandet bosatta landsmän, som vilja återvända till Sverige, dels svenska medborgare, som vilja begiva sig ut i världen och där idka studier eller bryta sig en levnadsbana. Båda kategorierna ha önskat tillgodogöra sig institutets erfarenheter, och institutet har därvid kommit i kontakt med de spörsmål, vilka nu blivit föremål för uppmärksamhet i den till institutet remitterade riksdagsmotionen. Institutet anser sig också kunna med stöd av sina iakttagelser och erfarenheter vitsorda behovet av åtgärder av det slag motionären förordat. Enligt institutets mening bör sålunda de utlandssvenskar, som så önska, beredas tillfälle att så långt som möjligt njuta de rättigheter, som äro förknippade med svenskt medborgarskap. Både principiella och praktiska skäl tala därför. Det måste således anses vara ur principiell synpunkt önskvärt att i utlandet bosatta svenska medborgare få utöva sin rösträtt vid politiska och kommunala val, om detta låter sig göra valtekniskt sett. Därvid bör särskilt beaktas möjligheterna till valrätt för sådana utlandssvenskar, som vid valtillfället befinna sig i Sverige. Huruvida det är möjligt att bemästra de praktiska svårigheterna härvidlag undandraget sig emellertid institutets bedömande.

Den registrering av utlandssvenskar, som förutsättes böra äga rum, därest rösträtten skall kunna utövas, torde av allt att döma kunna ske utan allt för kostbara och besvärliga arrangemanger. Dock måste givetvis registreringen vara frivillig. Ett tvångsförfarande är helt visst icke möjligt och knappast ej heller önskvärt.

Enligt institutets mening vore det även ur principiell och praktisk synpunkt önskvärt, att åtgärder snarast vidtoges i syfte att säkerställa i utlandet bosatta svenska medborgares rätt till delaktighet i folkpensioneringen. Detta önskemål avser naturligtvis närmast sådana svenska medborgare, som icke betrakta sin bosättning i utlandet som definitiv.

Det i motionen framförda önskemålet, att i utlandet bosatta svenskar icke blott skulle tillerkännas rätt att medverka som stiftare vid bildandet av bolag i Sverige utan även äga rätt att tillhöra sådana bolags styrelser, utgör ett så pass invecklat spörsmål, att institutet icke anser sig därom böra avgiva något annat yttrande än att frågan i detta samband bör göras till föremål för utredning.

Frågan om åtgärder för att underlätta skolgång i hemlandet för utlandssvenskarnas barn synes särskilt böra beaktas. Institutet vill varmt förorda motionen i denna del och önskar fästa uppmärksamheten på att Sverige i detta hänseende befinner sig långt efter andra länder, som bättre förstått

betydelsen av att barnen få åtnjuta skolundervisning på sitt modersmål och helst då i hemlandet.

Anordnandet av en kortvågsradiostation, avsedd att förmedla nyheter m. m. till transoceanaländer, är även ett uppslag, som enligt institutets mening snarast bör förverkligas.

Institutet för svensk utlandstjänst finansieras för närvarande dels genom statsbidrag, dels genom vissa privata bidrag, men då dessa senare icke med någon visshet äro att påräkna för framtiden, vore det av stor vikt för institutet, om, i samband med de av motionären ifrågasatta åtgärderna, ökade medel kunde ställas till institutets förfogande, varigenom institutet i större utsträckning än hittills kunde verka för förbindelserna över haven.

Stockholm den 14 mars 1938.

Institutet för Svensk Utlandstjänst:

C. LAGERCRANTZ.

/ *Knut Ekman.*

Bilaga D.

Till Riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Genom riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskotts hänvändelse har Svenska Sällskapet i Riga beretts tillfälle att yttra sig angående riksdagsman E. Nylanders motion i andra kammaren angående utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter. Denna motion förtjänar givetvis Svenska Sällskapets livligaste intresse, och ville därför Sällskapet genom sin styrelse uttala sin tillfredsställelse med och anslutning till de i motionen uttalade principfrågorna. Redan genom sin mangranna anslutning till Svenska Sällskapet ha svenskarna härstädes bevisat sitt bestående intresse för svenskheten och fosterlandet, och därför är det desto större tillfredsställelse för dem, att man — som riksdagsman Nylanders motion bevisar — även i hemlandet fått ögonen öppna för deras arbete utomlands och att man hemma ej vill ställa dem utanför de förmåner, som en hemmavistande svensk medborgare åtnjuter men som utlandssvensken under sin verksamhet i utlandet måste försaka, trots det att även han i de flesta fall utför ett för Sverige gagnande arbete. Det ligger naturligtvis varje utlandssvensk om hjärtat att giva sina barn en svensk uppfostran, och då måste naturligtvis framför allt de strävanden, som gå ut på att i möjligaste mån underlätta för utlandssvenska barn att erhålla undervisning och utbildning i hemlandet, mötas med tacksamhet. Vidare är det en livssak för varje utlandssvensk att äga vissheten om att under alla förhållanden kunna återvända hem och för sig och sin familj finna en utkomst i Sverige, detta särskilt nu, när förhållandena i utlandet, på grund av det tryck de nationallistiska strävandena i utlandet framkalla, äro svårare än tidigare.

Vad nu de särskilda punkterna beträffar, som motionen framhåller, så synes oss vara lämpligast, att den i punkt 1 och 2 omnämnda registreringen av

utlandssvenskar sker genom förmedling av respektive beskickningar eller konsulat vid en central byrå i Stockholm.

Till punkt 3 i motionen skulle vi förorda, att vid val till riksdagen utlandssvenskarnas röster koncentreras inom Stockholm på samma sätt som sker med utrikesdepartementets tjänstemän i utlandet, och vid tillräckligt antal röstande kunde ett särskilt valdistrikt bildas. Emot avgivande av rösten i den sista mantalsskrivningskommunen talar dels den ringa betydelse, som en eller ett par röster från utlandssvenskar kunna ha för valutgången, dels det ringa sammanhang som finnes emellan den lokala representationens och utlandssvenskens intressen. Lämpligast vore givetvis, om utlandssvenskarna finge sin egen representant i riksdagens andra kammare, vilken representant, i fall antalet röstande uppgick till ett tillräckligt stort antal, hade samma berättigande att representera en utlandssvensk grupp i riksdagen som fallet är med ett politiskt parti i ett län. Skulle antalet röstande vara för obetydligt för att berättiga till en självständig representation, kunna rösterna alternativt tillfalla motsvarande partibeteckning inom en församling i Stockholm.

De i punkt 4 och 5 anförda synpunkterna på social hjälp åt utlandssvenskarna finna vårt fulla gillande, och kunna vi endast av egen erfarenhet i Riga påpeka de oöverkomliga svårigheter, som möta svenskarna eller sammanslutningar av svenskar i utlandet, då de ej vilja ställa sig avvisande gentemot nödlidande landsmän i utlandet. Särskilt är detta fallet då det gäller utländska hustrur efter avlidna svenska medborgare. De anses i utlandet där de vistas som *svenska* medborgare och av denna anledning ej berättigade till hjälp från resp. stat, men samtidigt lägger bristen på känedom om svenska språket hinder i vägen för deras överflyttande till Sverige, så att de och deras barn stå så gott som på bar backe. Svenska Sällskapet i Riga har vid många tillfällen måst ingripa i sådana fall, men kunde dess hjälp givetvis endast vara av tillfällig natur. Det verkar beklämande — för att icke säga nedsättande för svenska namnet i utlandet — då svenska medborgare där måste söka hjälp hos främmande myndigheter.

Punkterna 6—8 förordas till fullo, och särskilt bör betydelsen av det i punkt 7 påpekade behovet att underlätta utlandssvenska barns uppfostran i hemlandet — som redan nämnts — betonas. Befolkningstillväxten i Sverige är minimal, och vi ha därför icke råd att förlora sådan svensk ungdom, som har rätt att söka sig tillbaka till hemlandet, desto mer som de nuvarande arbetsförhållandena i utlandet i många fall direkt utesluta möjligheten för denna ungdom att skaffa sig arbete, då de räknas som utlänningar och därför sakna arbetsrätt. Ett sådant fall inträffade just nu i Riga, då en här född yngling, vars far var svensk, tack vare tillmötesgående från en privatperson i Sverige, kunde sändas hem för att lära sig svenska och på detta sätt räddas för Sverige i stället för att för existensens skull tvingas att bli lettisk undersåte.

Riga i februari 1938.

Å Svenska Sällskapets vägnar:

W. SILFVERHJELM.

Ordförande.

A. Kull.

Sekreterare.

Bilaga E.

Till Kungl. Maj:ts Minister i Helsingfors.

I skrivelse av den 4 februari 1938 har Herr Ministern anhållit, att pastorsämbetet i Svenska Olaus Petri-församlingen måtte inkomma med yttande över de förslag, som framfördes i herr Nylanders motion i andra kammaren n:r 1 angående utredning om utlandssvenskarnas rättigheter och skyldigheter. I yttrandet torde särskilt framhållas de synpunkter, som den riks-svenska församlingen i Finland kan lägga på hithörande frågor.

Till efterkommande av Herr Ministerns önskan får pastorsämbetet härmed avge följande utlåtande:

Motionens syfte att knyta utlandssvenskarna närmare till Sverige torde, om det fullföljes, bliva till gagn för bådadera. Den enda möjliga vägen att nå detta syfte är väl den i motionen skisserade, »att utlandssvenskarna och i första hand då de, som helt och fullt äro och vilja förbliva svenskar i största möjliga utsträckning, jämsställas med hemmavarande svenskar i rättigheter och förmåner i gengäld mot att vissa förpliktelser åläggas dem» (sid. 5). En allsidig utredning angående utlandssvenskarnas ställning och de många komplicerade frågor, som därmed sammanhånga, måste bliva en följd av motionen.

I motionen framhålles som en nödvändig förutsättning för att överhuvud en förbättring skall komma till stånd, att utlandssvenskarna på något sätt registreras eller mantalsskrivas. Utan anspråk på att genomtränga spörsmålet i hela dess vidd uppgör motionären ett förslag till sådan registrering. Ett slags mantalsskrivning av utlandssvenskarna borde ske genom vederbörande legationer och konsulat. Uppgifterna insändas sedan till en för ändamålet tillskapad central byrå, som vidarebefordrar uppgifterna till resp. avflyttningsskommuner. Utlandssvensken erhåller ett certifikat, som ger honom särskild rättsställning som utlandssvensk och skall på särskilt sätt bokförd kvarstå i avflyttningsskommunens församlingsbok.

Säkerligen är en registrering i stil med den av motionären föreslagna en nödvändig förutsättning, om utlandssvenskarna skola kunna bliva i stånd att erhålla de medborgarliga rättigheter, som motionen har i åtanke.

Motionären framhåller de svårigheter en sådan mantalsskrivning torde föra med sig, när det gäller dess omfattning bl. a. därför att ett tvångsförfarande måste erbjuda vanskligheter. Men åtskilliga andra svårigheter komma att yppa sig.

Det kan vara skäl att erinra om, att de uppgifter på namn, data för födelse, giftermål m. m. som avlämnas vid mantalsskrivningarna i Sverige ofta visat sig otillförlitliga och måste jämföras med löpande ministerialböcker. En dylik kontroll, när det gäller utlandssvenskarna, är inte möjlig. När dessa inexakta personliga uppgifter komma att läggas till grund för de utdrag, som den i motionen föreslagna byrån skall vidarebefordra till resp. hemkommuner, torde fara uppstå att oriktigheter införas i kyrkoböckerna vad beträffar födelseort, födelsetid etc., oriktigheter, vilka sedermera komma att vålla omgång och besvär för statistiska centralbyrån, pensionsstyrelsen och andra ämbetsverk. Vikten av en noggrann folkbokföring har av dessa myndigheter vid flere tillfällen framhållits.

Enligt i Finland gällande lag bibehåller finsk kvinna, som gifter sig med utländsk medborgare, sitt finska medborgarskap så länge hon varaktigt vistas

inom landets gränser. Först vid avflyttning antager hon mannens medborgarskap. Frågan uppstår då: skall hon (förutom i Finland) registreras även i Stockholm och bokföras i den kommun, där mannen står skriven (sid. 6 i motion)? För den händelse makarna återvända till Sverige eller utflytta till annat land är hon svensk undersåte, men har hon inte varit bokförd, har hon eo ipso icke haft möjlighet erlægga sina pensionsavgifter och går därmed miste om folkpension, vilken är en av de rättigheter motionen vill tillförsäkra utlandssvenskarna.

En svår fråga blir också den om utlandssvenskarnas i utlandet födda barn. Skola de få rätt att bokföras i den kommun, i vars böcker deras föräldrar enligt motionärens mening böra vara bokförda? Barnen hava dock aldrig tillhört eller vistats i denna kommun. Skola de införas i dess födelseböcker och medräknas i dess statistik?

Detta är allt frågor av ganska invecklad natur, som säkerligen kunna lösas men vilka fordra noggranna och väl genomtänkta bestämmelser i en kommande lagstiftning, om icke olika praxis och därav följande förvirring i folkbokföringen skall bliva resultatet.

Motionärens ovan citerade förslag, att en utlandssvensk, så länge han innehar certifikat som sådan, skall kvarstå på särskilt sätt bokförd i avflyttningssamfundens församlingsbok berör samtliga utlandsförsamlingars bokföring, kanske i alldeles särskild grad Olaus Petri-församlingen.

Praxis är för närvarande denna, att en utlandssvensk, som tänker bosätta sig i Finland begär »flyttningsskydd till utlandet» i vanlig ordning från den församling, där han är skriven. Detta flyttningsskydd insänder han numera i regel till Olaus Petri-församlingens pastorsexpedition vid sin ankomst till Finland, och pastorsämbetet i Olaus Petri-församlingen avsänder avis till hans hemortskommun, att han hit inflyttat; alltså exakt samma procedur som vid flyttning inom riket. Skola utlandssvenskarna nu enligt motionen alltså kvarstå i avflyttningssamfundens församlingsbok och således flyttningsskydd ej utfärdas för dem, kommer detta att hava till följd, att utlandsförsamlingarna icke erhålla av svenska myndigheter utfärdade handlingar med uppgifter om civilstånd, födelsetid, födelseort etc. Utlandsförsamlingarnas kyrkobokföring kommer härigenom att omöjliggöras.

Olaus Petri-församlingen omfattar för närvarande 2 600 svenska undersåtar i Finland, oberoende av deras vistelseort. De erhålla från församlingens pastorsexpedition åldersintyg och andra intyg, varav de äro i behov, och vilka intyg godtagas av statliga och kyrkliga myndigheter här i landet. Äktenskapsbetyg och lysningsbevis, dödsattester och tillståndsbevis för begravning utfärdas. Till pastorsämbetet i Olaus Petri äro finska statliga och kyrkliga myndigheter skyldiga att insända uppgifter om församlingsmedlemmars födelse, dödsfall, giftermål, ådömda straff etc. Samma skyldigheter åligger pastorsämbetet i Olaus Petri i förhållande till de finska myndigheterna.

Hela denna verksamhet, som är till stort gagn för de svenska medborgarna i Finland, är emellertid möjlig endast under den förutsättningen, att flyttningsskydd alltför få utfärdas från församlingarna i Sverige. Den torde icke kunna övertagas varken av pastorsämbetena i hemkommunerna ej heller av den av motionären föreslagna centrala byrån. Myndigheterna i Finland torde knappast kunna åläggas att insända uppgifter om födelse, giftermål, dödsfall, domstolsutdrag etc. till svenska myndigheter. Vidare torde de intyg av olika slag, som myndigheterna i Sverige utfärda, icke utan vederbörande

legations eller konsulats påtecknande komma att godtagas av myndigheterna i Finland. Och slutligen skulle det ju innebära en alldeles onödig kostnad och omgång, om svenska undersåtar i Finland skulle bli nödsakade att skriva till Sverige varje gång de t. ex. vore i behov av ett åldersbetyg. Omfattningen av den verksamhet det här gäller framgår därav, att från Olaus Petri-församlingens pastorsexpedition under år 1937 utfärdades över 7 000 dylika intyg av olika slag.

Skulle församlingen i en framtid bli ur stånd att effektuera sina medlemmars anspråk på sådana attester är fara värt, att ett antal rikssvenskar övergiva sin egen församling och inträda i härvarande svenskspråkiga församlingar inom den evangeliska lutherska kyrkan i Finland, där ordnad bokföring finnes. Motionen skulle således genom ett av sina resultat direkt motverka sitt syfte: att närmare sammanbinda utlandssvenskarna med varandra och med moderlandet.

Den nya ordningen med mantalsskrivning och bokföring av utlandssvenskarna får alltså icke ordnas så, att den redan existerande bokföringen i Olaus Petri-församlingen försvåras eller rent av förhindras. Säkert avser icke heller motionären något sådant. Han talar i motionen sid. 12 »om den omfattande verksamhet, som utövas bland utlandssvenskarna genom olika kyrkliga institutioner och framhåller önskvärdheten av att denna, därest ett centralorgan för utlandssvenskheten tillskapas, i en eller annan form samordnas med detta».

Kanske vore det ännu lämpligare, om utlandsförsamlingarna i bokföringshänseende subordinerade under den centrala byrån. Man kunde tänka sig följande anordning: utlandssvenskarna i allmänhet bokföras enligt motionärens förslag på särskilt sätt i respektive avflyttningskommuner, men undantag göres för svenskarna i de länder, där svensk församling med egen bokföring finnes. Om t. ex. en svensk undersåte överflyttar till Finland, utfärdas som nu flyttningsbetyg till Olaus Petri-församlingen. Han anmodas att, om han önskar bibehålla sina medborgarliga rättigheter, inlämna sitt betyg hos pastorsämbetet i Olaus Petri-församlingen. Pastorsämbetet åter åläggas att t. ex. kvartalsvis till den centrala byrån inlämna redogörelse för förändringar inom församlingen, d. v. s. insända utdrag ur in- och utflyttningsbok, födelse- och dödbok samt uppgifter på dem, som blivit finska medborgare och av denna anledning böra strykas. Förändringarna införas i på den centrala byrån befintliga liggare eller kortregister. Den centrala byrån skulle då knappast behöva erhålla årliga personliga mantalsuppgifter från svenskarna i de länder, som hava svenska församlingar med egen bokföring, enär ju alla förändringar om personer och antal skulle komma den tillhanda genom resp. pastorsämbetens försorg.

Hur övriga utlandsförsamlingar skulle ställa sig till en dylik anordning och huruvida den hos dessa är möjlig att genomföra, därom vågar pastorsämbetet icke yttra sig. Vad Finland beträffar skulle det emellertid låta sig göra utan större svårigheter eller nämnvärda kostnader.

För svenska medborgares i Finland vidkommande torde också registrerings- och pensionsavgifterna kunna upptagas och till den centrala byrån inlevereras genom pastorsämbetet. Församlingen för nämligen här skattelängder på församlingsmedlemmarna, efter vilka skattosedlar årligen utsändas. Ingen svårighet torde föreligga, att på dessa sedlar upptaga de båda ovannämnda avgifterna samt efter inbetalningen hit inleverera dem till den centrala byrån.

Huruvida dessa förslag beträffande Finland kunna vara värda ett beaktande, därom vågar pastorsämbetet icke döma. De borde i varje fall medföra den fördelen, att en redan bestående och fungerande organisation utnyttjades, varigenom för statsverket och svenskarna i Finland en del kostnader och utgifter skulle inbesparas. Registreringsavgiften skulle på detta sätt kunna nedbringas. Därtill kommer, att de uppgifter, som pastorsämbetet i Olaus Petri-församlingen skulle insända, icke bygga på ofta ganska inexakta personliga meddelanden utan på svenska och finska myndigheters delgivanden.

Emellertid vill pastorsämbetet som sin bestämda mening framhålla, att också i framtiden svenskar, som ämna slå sig ner i Finland, må få rätt att av vederbörande pastorsämbete i hemkommunerna erhålla flyttning-betyg till Olaus Petri-församlingen. Detta skulle ju möjligen kunna ordnas så, att vederbörande alltjämt kvarstår och bokföres på särskilt sätt men att trots detta utflyttning-betyg utfärdas. Naturligast vore väl dock, att flyttning-betyg utfärdas och att vederbörande på vanligt sätt avföres ur församlingsböckerna, sedan avis från Olaus Petri-församlingen om inflyttning anlänt. Olaus Petri-församlingen skulle så tjänstgöra som hemkommun och rätt bokföringsort under vistelsen i Finland samt stå i samma förhållande till den centrala byrån som avflyttningsskommunerna inom riket för de svenskar, som utflyttat till utrikes ort, där icke svensk församling finnes.

Vid punkterna 4 och 5 i motionen vill pastorsämbetet betona betydelsen av motionens förslag, att i utlandet verkande understödsföreningar inom betryggande kontroll kunde erhålla bistånd antingen av staten eller av någon fond. För Skandinavien gäller ju den 1928 avslutade fattigvårdskonventionen, enligt vilken svenskar, som viss tid vistats i något av de nordiska länderna, erhåller fattigvårdsunderstöd enligt samma grunder och på samma sätt och enligt samma regler som landets egna medborgare. Detta är givetvis till stort gagn. Framhållas bör emellertid, att understöden i Finland äro vida lägre än i Sverige och att utblottade svenska undersåtar här, trots understöd, ha det betydligt svårare att hjälpligt draga sig fram än understödstagare inom riket. Församlingen måste av denna anledning utöva en ganska omfattande hjälpverksamhet för att i någon mån utöka de allt för knappa understöden. Men vi måste helt lita till frivilliga gåvor från bättre loitade landsmän. Ett årligt anslag från Sverige skulle möjliggöra för församlingen att bättre fylla denna uppgift, som den under alla förhållanden måste betrakta som sin kristliga plikt.

I anledning av motionen har, Herr Minister, pastorsämbetet i Olaus Petri-församlingen intet annat att tillägga än den förhoppningen, att det betydelsefulla initiativ, som däri tagits och som väckt tillfredsställelse överallt bland utlandssvenskarna, måtte leda till ett för både moderlandet och utlandssvenskarna gynnsamt resultat.

Pastorsämbetet i Svenska Olaus Petri-församlingen,

Helsingfors den 28 februari 1938.

(undert.) Folke Palmgren.

Kyrkoherde.